

Zevende Bijbelstudie uit het boekje van ds. W. Visscher 'Gebeden', hoofdstuk 9

Zingen: Psalm 84 : 5

Gebed

Lezen: 1 Samuel 2 : 12 – 26

Mededelingen: zie briefje van de secretaresse

Inleiding

Na de lofzang van Hanna zijn we gekomen aan hoofdstuk 9 van ons Bijbelstudieboekje. Hanna heeft Samuël achtergelaten in Silo. We mogen geloven dat Hanna hem daar aan Gods zorgen heeft toevertrouwd. Dat heeft ze stellig geloofd. Het is ook dringend nodig, als we zien wat daar in Silo bij Gods heiligdom allemaal gebeurt. De zonden stapelen zich hoog op, en het zijn ook geen geringe zonden, die daar plaatsvinden. Is het wel verantwoord geweest dat Hanna en haar man zo'n jong kind daar achterlieten bij zulke zondige mensen als Hofni en Pinehas en hun oude vader Eli?

De namen Hofni en Pinehas kwamen we al eerder tegen, maar nu gaat de Bijbelschrijver er nader op in, als hij met een paar voorbeelden vertelt hoe hun gedrag is. Al hebben deze mannen wel van de Heere gehoord, toch blijkt uit hun gedrag dat ze de Heere niet kennen en Hem niet erkennen. Nog nooit met hun hart Zijn stem gehoord, nooit een moment dat ze echt voor Hem leerden buigen, dat ze Hem gingen liefhebben en dienen. Weet u hoe ze in de Bijbel genoemd worden? 'Kinderen Belials'. Wat daarmee bedoeld wordt? Ze zijn waardeloze mensen, die nergens voor deugen, deugnieten. Eli's zonen zijn nutteloze mensen, als we luisteren naar de Bijbelschrijver die een paar dingen uit hun leven vertelt.

De priesters die het altaar bedienen, mogen volgens de wet van God van het altaar leven. Van de offers in het heiligdom gebracht, was een deel van het vlees voor de priesters. Zeker bij de dank- of vredeoffers. De Heere gaf zelfs aan welk deel dat was. Dat lezen we in Deuteronomium 18:3. Eerst werd het vet eruit gehaald (bij Israël was het vet het beste), dat was voor de Heere. Dat werd van het rauwe vlees afgesneden en werd op het altaar gelegd en dat werd verbrand. Grote stukken vet. Het tweede deel (dat was de borst van het dier en de rechter achterpoot, de 'schenkel' was voor de priester. Dan moest die priester die borst nemen, dat was heel goed vlees, en dan moest hij die borst op en neer bewegen voor de Heere. Eerst naar beneden, dan naar boven. Wat lag daar voor les in? 'Heere, ik heb het van U gekregen en het komt U ook toe.' De borst en de schenkel, dat vlees mocht de priester koken en opeten. En de rest van het vlees? Dat was voor de offeraar en zijn gezin. Denk nog aan Elkana die de maaltijd at met zijn gezin, toen gaf hij aan Peninna en haar kinderen delen en Hanna gaf hij een aanzienlijk deel, namelijk van dat dankoffer. *Maar wat was nu de zonde van de zonen van Eli?* Als het vet voor de Heere op het altaar gebracht was en de offeraar was zijn stukken aan het koken, dan stuurden de priesters hun knecht met een grote vork naar de pot van de offeraar en dan trok hij er een paar stukken uit. Pure diefstal, want dat vlees was voor de offeraar en zijn gezin. Zonde tegen het achtste gebod. Maar ze maakten het nog erger, dat lezen we in vers 15: 'Ook eer zij het vet aanstaken, kwam des priester jong en zeide tot de man die offerde: Geef dat vlees om te braden voor de priester, want hij zal geen gekookt vlees van u nemen, maar rauw'. Dat betekende dat, voordat het vlees verdeeld was en voordat het vet aangestoken was voor de Heere, die jongen kwam en zei: 'Geef mij dat vet. 'Dat was dus diefstal, niet van de offeraar, maar van de Heere. Dan lezen we dat de Israëlieten het maar toelieten als de jongen van de priester uit hun pot stukken van hun vlees stal. Maar... als die mannen kwamen als het vlees nog rauw was en ze wilden het vet

hebben, dát was de meest Israëlieten toch te erg. Dan lezen we in vers 16 dat er offeraars waren die zeiden: 'Zij zullen dat vet als heden ganselijk aansteken, zo neem dan voor u gelijk als het uw ziel lusten zal; ze zeide hij tot hem: nu zult gij het immers geven, en zo niet, ik zal het met geweld nemen.' Als de Israëlieten zeiden, dat mag niet dat vet is voor de Heere, dan werd het met geweld genomen. Hier hebben we de tweede zonde van de priesters, diefstal van mensen en diefstal van de Heere. Dan komen we bij hun derde zonde; als het avond werd en er heel wat vrouwen gekomen waren bij de tent der samenkomst, zogenaamd om ook te offeren, maar bleven die nacht in de tabernakel. Dan sliepen Hofni en Pinehas – getrouwde mannen – en hun knechten en de levieten, bij deze vrouwen. Je reinste prostitutie. Zo werd het kind Samuël in een modderkolk van zonde geworpen. Hoe zou hij staande kunnen blijven? En wie is Eli dan? Hoe staat hij tegenover al die dingen die hij hoort en weet? Moet hij daar niet wat aan doen? Kan hij dat allemaal maar laten lopen? Het gedrag van zijn zonen kan hij onmogelijk goedkeuren. Maar Eli is, net als zovelen, het slachtoffer geworden van de tijdgeest. Hij is veracht in de genade. Hij is in veel dingen te toegeeflijk geworden. Hij ziet de zonden wel, maar hij doet er niets meer tegen. De kracht ertoe ontbreekt hem. De fut is eruit. Hij berispt zijn zonen wel, maar hij zegt het op een toon die weinig indruk maakt. En op een tijdstip waarop het kwaad eigenlijk niet meer te keren is. We lezen dat in de verzen 22 tot en met 25.

Maar we gaan terug naar vers 18, want daar lezen we hoe het met Samuël gegaan is. Doch Samuël diende voor het aangezicht des HEEREN. Hoe kan dat? Waar ligt de oorzaak? Niet in Samuël zelf, want hij was een mens van gelijke bewegingen als wij. Waar ligt de verklaring voor de godsvrucht van dat kind? Misschien omdat hij een biddende moeder had? Ook hier ligt niet de verklaring van het wonder, niet bij moeder, ook niet bij Elkana. Hoe komt het dan, dat het bij Hofni en Pinehas van kwaad tot erger ging, zodat we dat verschrikkelijke oordeel over deze jongens lezen: 'Want de Heere wilde ze doden? Vers 25 laatste gedeelte. Ze werden overgegeven aan het oordeel der verharding. Terwijl we van Samuël voortdurend lezen dat hij de Heere diende. Waar komt dat onderscheid nu vandaan? Laten we de Dordtse Leerregels er maar bij nemen, hoofdstuk 1 paragraaf 5 en 6: 'De oorzaak of schuld van het ongeloof, gelijk ook van alle andere zonden, is geenszins in God, maar in de mens. Maar het geloof in Jezus Christus en de zaligheid door Hem, is een genadige gave Gods. We lezen nog verder in deze paragraaf...

De oorzaak van Samuëls godsvrucht: de soevereine raad Gods. Hofni en Pinehas zijn voor honderd procent om eigen schuld verloren gegaan. De Heere gaf hun rechtvaardig over in de zonden waarin zij leefden. Samuël is voor honderd procent uit genade zalig geworden. En ... de Heere heeft hem uit genade ook staande gehouden in de kolk waarin hij als driejarig kind geworpen werd. Toch moeten we er gelijk wel bij zeggen, daar gebruikt de Heere wel middelen voor. Eén van die middelen was zijn moeder. Niet dat hij haar dikwijls zag, maar één keer per jaar. Toch zal die ene keer per jaar wel een feestdag voor hem geweest zijn. En nu wilde de Heere zijn moeder gebruiken om Samuël staande te houden in die goddeloze omgeving. Hoe kan een moeder daar nu iets aan doen, als je je kind maar één keer per jaar ziet, misschien vijf dagen, wat kun je in die vijf dagen doen? Maar we geloven vast dat zij alle dagen van het jaar hem opgedragen heeft aan de troon der genade. Dat mogen we toch zeker geloven. Dan nog iets, elk jaar als ze in Silo kwam, dan nam ze voor haar kind een nieuwe rok mee. Samuël droeg tweeërlei kleding. Als hij in de tabernakel diende droeg hij een linnen lijfrok. Letterlijk staat er: een kleine efod. Wat moeten we hier onder verstaan? Een wit, linnen kleed, dat was zijn ambtsgewaad, dat kreeg hij van Eli. Als die lijfrok te klein werd, kreeg hij een nieuwe rok. Dat was een mantel, zijn dagelijkse kleed. Ieder jaar nam ze een nieuwe rok mee. Hij liep niet in een te kleine en ook niet in een te grote rok. We moeten dit niet geestelijk overbrengen. Als is het wel waar dat we geestelijk in een te grote of te kleine rok kunnen lopen. We gaan weer naar onze tekst. Ieder jaar een rok, want Hanna wilde dat haar kind er netjes bij liep. We lazen ergens dat ze die rok weefde op haar weefgetouw in Rama. Daar was ze maanden mee bezig, want het moet een prachtig

gewaad geweest zijn. Zonder overdrijven mogen we gerust zeggen dat ze de maanden, die ze eraan werkte steeds voor haar kind gezocht heeft: 'Heere, houd hem toch staande.' Al zal ze ook wel gebeeft hebben als ze aan die poel van ongerechtigheid dacht. Maar wevende aan de rok, zuchtte ze tot de Heere. De genade waardoor Samuël diende. Dat was in de eerste plaats de verkiezende liefde Gods, maar toch in de tweede plaats ook de gebeden van zijn moeder, die de Heere gebruikte in Zijn dienst.

Hoe diende Samuël de Heere, op welke wijze

We lezen in vers 11: 'Maar de jongeling was de HEERE dienende voor het aanschijn van de priester Eli. Hoe moeten we dat verstaan? Eli nam hem onder zijn hoede. Deze oude man van ongeveer 90 jaar zorgde voor het kind van drie en heeft hem ook ingewijd in de geheimen van de dienst des Heeren. Gewezen op het koperen altaar, dat heeft het brandaltaar. Priesters brachten daar offers. De hoornen van het altaar. Het grote bekken, dat is ook van koper, dat is het wasvat. Nodig voor de priester om na hun werk de handen te wassen. En zie je dat gordijn? Dat heet voorhang, daarachter mogen alleen de priester komen. Wat daar staat? Kandelaar van goud, de tafel met de toonbroden, die elke vrijdag gegeten worden, en daar bevindt zich ook het gouden reukaltaar voor het tweede voorhang. En daar achter, Samuël, daar woont de Heere tussen de cherubs in het heilige der heiligen, boven de ark. Die plaats is zo heilig, daar mag ik maar één keer per jaar naar binnen. Dan moet ik mijn mantel afleggen, mijn efod, daar mag ik alleen maar binnen in mijn linnen onderkleed. Samuël diende voor het aangezicht van Eli, en deze kleine jonge had eerbied voor Eli. Dat Eli ver van zijn plaats was, zag hij niet. Wel dat Hofni en Pinehas goddeloos leefden. In het volgende hoofdstuk moet Samuël die vreselijke boodschap brengen aan Eli, dan merken we dat hij Eli liefhad. En hij was hem gehoorzaam.

Letten we nu op vers 18: *Doch Samuël diende*. Wat deed hij voor werk? Hij was een kind van zeven, acht jaar. Geen offers brengen, geen dieren slachten, hij was trouwens nog geen priester, hij was maar een levitische jongen. Wat hij wel mocht doen? Emmers wassen, uitgebrande kolen wegbrengen buiten de legerplaats. Zomaar wat eenvoudige werkjes. Al wordt hij later de grote voorganger van het volk Israël, hij is begonnen in de aller eenvoudigste dienst. Dat eenvoudige werk is niet beneden zijn stand.

Lees verder in vers 18: '*Samuël diende voor het aangezicht des HEEREN*'. Is dat niet in strijd met de uitspraak hij diende voor het aangezicht van Eli? Ten diepste diende hij de Heere, maar hij eerbiedigde de oude Eli, als dienstknecht van de Heere, over hem gesteld. Bij alles was Samuël deed, was er een besef in zijn hart dat hij de Heere diende. Als we dat beseffen dan worden we voor heel wat kwaad bewaard. Wat staat er nog meer van hem? Hij was een jongeling. In het Hebreeuws heeft dit woord een zeer wijde betekenis. Het kan gebruikt worden voor een kind van drie, maar ook voor een jongen van 25, die nog ongetrouwd is. Wat is het grootste wonder dat hij de HEERE diende toen hij drie was, maar ook nog toen hij zeven was en toen hij veertien was en als adolescent, en jong volwassene. Wat lezen in vers 21 b? *En de jongeling Samuël werd groot bij den HEERE* en in vers 26: 'En de jongeling Samuël nam toe en werd groot en aangenaam beide bij den HEERE en ook bij de mensen'. Aangenaam bij de Heere en aangenaam bij de mensen. Dat is niet altijd zo. Maar bij Samuël ging iets uit van de geur van de vreze des Heeren, en die maakte hem aangenaam bij de mensen. Zelfs Hofni en Pinehas deden hem geen kwaad. We hoeven niet te dingen naar de gunst van mensen, maar wat is het groot als van ons gezegd kan worden dat we aangenaam bij de Heere en aangenaam bij de mensen zijn.

In jezelf wordt je nooit aangenaam bij de Heere. Hoe was dat dan bij Samuël? Hij zag in de voorhof het bloed vloeien op het brandofferaltaar. Dan was er in zijn hart een diep besef dat hij dat bloed behoefde. En wilde hij aangenaam bij de Heere zijn, dat hij dan onder de bedekking van dat komende Lam zou moeten dienen. Buiten dat bloed kun je misschien wel aangenaam zijn bij de mensen, maar nooit bij de Heere. Dat kan alleen in dat bloed. In een preek van ds. Moerkerken las ik het volgende:

toen Samuël groter werd zag hij Hofni en Pinehas met een vork het beste vlees pakken en dat ze dat vet van het brandoffer namen dat voor de Heere was, weet je wat dan het meest zeer deed? Niet dat ze van mensen en van de Heere stalen, maar dat ze het offer aanrandden, het offer dat wees op Christus. Het offer dat sprak van het Lam, Dat de zonden der wereld wegneemt. Dat was ten diepste de ergste zonde van de priesters, dat ze Christus aanrandden in de oudtestamentische schaduwdienst en hun handen uitstrekken naar de heilige Christus, Die komen zou. En wat voor Samuël nu het meest waard was, dat de Christus in het bloed en in Hem was hij aangenaam bij de Heere. Geliefden zou er iets groter zijn in dit ellendige leven, dan dat we onder het bloed van het Lam aangenaam mogen worden bij God?

Nog even terug naar Hanna in vers 21: dit kind ontving ze van de Heere en gaf het aan Hem terug. Nu is het Eli's wens dat de Heere haar nog andere kinderen zal willen geven.

Dat gebeurt ook. Hanna mag nog vijf kinderen ontvangen; drie jongens en twee meisjes. En die kinderen mag ze zelf houden en thuis opvoeden. Zo ondervindt zij dat de Heere het oordeel van de onvruchtbaarheid wegneemt. God is genadig. Zal Hij dat nu ook willen zijn ten aanzien van Zijn volk? Mag Hanna de opheffing van het oordeel dat op haar lag zien als een teken dat de Heere ook aan het onvruchtbare volk Zijn zegen zal willen geven? En mag ze hoop hebben dat de Heere daarbij de dienst van haar oudste kind zal willen gebruiken? Aldus ds. P. den Butter.

Zingen: Psalm 27 : 3